

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestäkyvystä (maaperän seuranta koskeva laki)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestäkyvystä (maaperän seuranta koskeva laki) (U 57/2023 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Paula Perälä, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Jaakko Nippala, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Karoliina Pietiläinen, maa- ja metsätalousministeriö
- johtava tutkija Tapio Salo, Luonnonvarakeskus
- erikoissuunnittelija Teija Haavisto, Suomen ympäristökeskus
- asiantuntija Heikki Aro, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- kansainvälisten- ja EU-metsäasioiden päällikkö Maija Rantamäki, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Geologian tutkimuskeskus GTK
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio julkaisi 5.7.2023 ehdotuksen maaperän seuranta koskevasta direktiivistä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi maaperän seurannasta ja kestäkyvystä (maaperän seuranta

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

koskeva laki) (COM(2023) 416 final). Direktiiviehdotuksen tavoitteena on luoda kattavat ja yhtenäiset maaperän seurannan puitteet kaikelle maaperälle Euroopan unionissa. Tavoitteena on myös parantaa maaperän terveyttä unionin alueella, saavuttaa terve maaperä vuoteen 2050 mennessä ja ylläpitää maaperän terveyttä siten, että voidaan turvata ekosysteemipalvelujen tuottokyky ympäristön, yhteiskunnan ja talouden tarpeiden näkökulmasta. Ehdotus sisältää toimenpiteitä, jotka koskevat maaperän tilan seuranta ja arviointia, kestävä maankäyttöä sekä pilaantuneita alueita.

Valtioneuvoston kanta

Yleistä

Valtioneuvosto pitää EU-tason politiikkatoimia tarkoituksenmukaisena tapauksissa, joissa on tarve tehokkaasti puuttua maaperän huonontumisen rajat ylittäviin vaikutuksiin, turvata yhtäläiset markkinaolosuhteet ja edistää politiikan johdonmukaisuutta EU:n ja kansallisella tasolla. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan näitä perusteluita suhteessa ehdotettuihin toimiin tulee tarkastella huolellisesti direktiivin jatkokäsittelyssä.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta ja siihen liittyvää visiota maaperän hyvästä terveydestä vuoteen 2050 mennessä ja korostaa terveen maaperän merkitystä keskeisten ympäristöhaasteiden kuten ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisemisessa, ihmisten hyvinvoinnille ja ruokaturvalle. Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta maaperän seurannasta tärkeänä askeleena kohti maaperän terveyden tilan parantamista Euroopassa. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä varmistaa jäsenmaiden kansallisen liikkumavaran säilymisen täytäntöönpanossa. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä tarkastella ehdotettujen toimien tehokkuutta ja oikeasuhtaisuutta.

Maaperän terveyden seuranta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti maaperää koskevan tiedon parantamiseen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:n laajuiset maaperää koskevat toimet tukisivat ja kannustaisivat jäsenvaltioita tuottamaan tietoa maaperän tilan parantamisen tueksi. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että olemassa olevia seurantajärjestelmiä, mukaan lukien LUCAS-seuranta, hyödynnetään tietojen kokoamisessa ja korostaa jo olemassa olevien aikasarjojen hyödyntämistä. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotetun seurantajärjestelmän tulisi mahdollistaa seurannan toteuttaminen kustannustehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla huomioiden maankäytön erot, mahdolliset EU-tasolla sovittavat yhteiset kriteerit ja indikaattorit sekä kansallisesti määriteltävät kriteerit ja indikaattorit.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komissio on pyrkinyt sisällyttämään direktiiviehdotukseen sisältyviin muutuksiin ja indikaattoreihin joustoa, jotta voidaan huomioida jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet. Yhteiseurooppalaisia raja-arvoja tulee asettaa vain tarkoin rajatusti ja mittausmenetelmien harmonisoinnissa tulee ottaa huomioon erilaiset luonnonolosuhteet sekä maankäyttö unionin alueella. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotettuihin kriteereihin, indikaattoreihin ja käytettäviin menetelmiin sisällytetään riittävästi liikkumavaraa kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Valtioneuvosto näkee, että ehdotettuja indikaattoreita tulee tarkentaa raja-arvojen sekä menetelmien osalta siten, että jäsenvaltiokohtaiset erot sekä erot maankäyttömuotojen välil-

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

lä tulevat huomioitua. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotettuun tapaan määritellä terve maaperä perustuen yhdenkin raja-arvon alittamiseen.

Valtioneuvosto katsoo, että tietopohjan parantamista ja seuranta tulisi kehittää niin, että ehdotuksen hallinnollista taakkaa ja jäsenvaltioille aiheutuvia kustannuksia kyettäisiin hillitsemään. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen mukauttaa liitteessä II mainittuja menetelmiä delegoidulla säädöksellä.

Maanhoitoalueet ja toimivaltaiset viranomaiset

Valtioneuvosto katsoo, että maanhoitoalueita koskevia ehdotuksia tulee vielä jatkovalmistelussa tarkastella huolellisesti erityisesti seurannan ja raportoinnin käytännön toteuttamisen, viranomaisvaikutusten sekä kustannusten näkökulmasta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että seurannan osalta voitaisiin hyödyntää olemassa olevia rakenteita mahdollisimman pitkälle.

Määritelmät

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotukseen sisältyviä määritelmiä tarkastellaan huolella suhteessa jo käytössä oleviin määritelmiin ja neuvotteluissa pyritään varmistamaan määritelmien yhteensopivuus muun EU-lainsäädännön ja kansainvälisten ohjeistusten kanssa.

Kestävä maankäyttö ja maan käyttöön oton periaatteet

Valtioneuvosto katsoo, että maanomistajille vapaaehtoisen, maaperän terveyden tilaa koskevan todistuksen laadinnan tulisi olla myös jäsenvaltioille vapaaehtoinen, eikä pakollisesti käyttöön otettava. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että ehdotuksen yhteyttä hiilen poiston sertifiointia koskevaan järjestelmään selkeytetään ehdotuksen jatkoneuvotteluissa.

Valtioneuvosto pitää hyvänä kestävän maankäytön edistämistä. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä, että ehdotettuihin periaatteisiin ja toimien kehittämiseen sisältyy riittävä kansallinen jousto ja valinnanvara, jotta kussakin maankäyttöluokassa voidaan kansallisesti soveltaa kulloinkin parhaiten soveltuvia periaatteita. Valtioneuvosto pitää myös hyvänä, että olemassa olevia tai muussa lainsäädännössä jo sovittuja ohjelmia tai suunnitelmia tullaan hyödyntämään direktiivin toimeenpanossa. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen mukauttaa kestävää maankäyttöä koskevien periaatteiden listaa (liite III) delegoidulla säädöksellä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä maan käyttöönottoon liittyvien lieventämisperiaatteiden (11 artikla) ja kestävän maaperänhoidon periaatteiden (10 artikla) säännösten sisällön selkeyttämistä ja muotoilua siten, että säännös ei kavenna jäsenvaltioiden päätösvaltaa kaavoituksen ja maankäytön kysymyksissä sekä metsäpolitiikassa.

Pilaantuneet alueet

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että pilaantuneiden alueiden tunnistuksessa ja kartoituksessa sekä kunnostuksessa edistytään. Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä, että toimien kehittämisessä säilyy riittävä kansallinen joustovara.

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

Valtioneuvosto pitää lisäksi tärkeänä, että paikkatietopohjaisen pilaantuneiden maa-alueiden rekisterin toteuttamisessa voitaisiin mahdollisimman pitkälle hyödyntää jo olemassa olevia kansallisia rekistereitä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kansanterveysvaikutuksia arvioidaan olemassa olevan tieteellisen tiedon pohjalta ja kiinnittää huomiota siihen, että poikkeustilanteissa sovellettaisiin jatkosakin riskiperustaisia riskinhallintatoimia.

Unionin rahoitus

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komissio on ehdotuksensa osana koonnut yhteen nykyisiä unionin rahoitusinstrumentteja, joita jäsenvaltioiden on mahdollista hyödyntää maaperän tilaa koskevassa tutkimuksessa ja seurannoissa kyseisten instrumenttien sääntöjen ja käytäntöjen puitteissa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, ettei direktiiviehdotuksen yhteydessä rajoiteta tai linjata eri rahoitusinstrumenttien käyttöä eikä ennakoita EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehysten ratkaisuja, joista päätetään jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä.

Jäsenvaltioiden raportointi

Valtioneuvosto suhtautuu yleisesti myönteisesti tietopohjan parantamiseen, mutta suhtautuu varauksellisesti mahdollisen hallinnollisen taakan kasvattamiseen. Raportointivaatimuksia tuleekin sen vuoksi vielä jatkokäsittelyssä arvioida huolellisesti suhteessa niiden suunniteltuun käytötarkoitukseen ja raportoinnista saatavaan hyötyyn.

Yleisön tiedonsaanti

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti yleisön tiedonsaantia koskeviin ehdotuksiin. Jatkovalmistelussa on kuitenkin varmistettava, että direktiiviehdotuksessa tarkoitettujen tietojen julkaisuun liittyvät tietosuojakysymykset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Valtioneuvosto katsoo, että direktiivin tulisi mahdollistaa kansallinen toimeenpano, jolla voidaan varmistaa tilastosalaisuuden toteutuminen tarvittavin osin, esimerkiksi paikkatietojen osalta. Tämä voidaan toteuttaa noudattamalla EU:n tilastoasetuksen periaatteita. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksen suhdetta EU:n tilastoasetukseen, ympäristötietodirektiiviin sekä tietosuoja sääntelyyn selkeytetään ehdotuksen jatkokäsittelyssä.

Komissiolle ehdotettu toimivallan siirto

Direktiiviehdotukseen sisältyy useita ehdotuksia säädösvallan siirrosta komissiolle. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotettuun säädösvallan siirtoon erityisesti liitteiden II ja III osalta Valtioneuvosto katsoo, että ehdotettua säädösvallan siirtoa on vielä tarkasteltava huolellisesti ehdotuksen jatkoneuvotteluissa. Täytäntöönpanosäädösten osalta valtioneuvosto katsoo, että ehdotettu toimivallan siirto vaikuttaisi asianmukaiselta.

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

Valtioneuvosto pitää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden turvaamista yleisesti tärkeänä tavoitteena. Direktiiviehdotuksen asianmukaisuuden arvioimiseksi jatkovalmistelussa on kuitenkin selvennettävä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden kohdetta.

Seuraamukset

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti eräisiin ehdotuksen yksityiskohtiin, jotka poikkeavat kansallisen seuraamusjärjestelmän ratkaisuksista. Tämä koskee erityisesti menettämisseuraamuksen kaltaista sakkorangaistusta sekä oikeushenkilölle määrättävää sakkoa ja sen määrätymisperusteita siltä osin kuin kyse on rikosoikeudellisesta seuraamuksesta. Valtioneuvosto toteaa ensinnäkin, että jatkoneuvotteluissa tulisi selvittää, edellyttääkö direktiivi seuraamusten kohdentamista myös viranomaisiin, ja pyrkiä varmistamaan kansallinen liikkumavara näiltä osin. Jatkovalmistelussa tulisi myös varmistaa, että seuraamuksia koskevissa vaatimuksissa löydetään ratkaisu, joka on yhteen sovitettavissa suomalaisen seuraamusjärjestelmän kanssa ja joka turvaa riittävän kansallisen liikkumavaran ja joustavuuden. Jatkoneuvotteluissa tulisi huomioida lisäksi ympäristörikosdirektiiviehdotuksen vaatimukset ja se, että rangaistavaksi säädettävät teot voidaan lopullisen direktiivin perusteella kansallisesti määritellä laillisuusperiaatteen edellyttämällä täsmällisyydellä. Neuvotteluissa olisi kiinnitettävä huomiota muissa ympäristölainsäädäntöehdotuksissa esitettyihin vastaaviin uusiin seuraamussäännöksiin, ja tuotava esiin horisontaali lähestymistapa seuraamussääntelyssä ja sen toimeenpanon kysymyksissä eri jäsenmaissa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Terve maaperä on ruokaturvan sekä huoltovarmuuden ja kaiken biotalouden perusedellytys. Komission direktiiviehdotus sisältää maaperän tilan seurannan järjestämisen Euroopan unionissa. Sen mukaan jäsenvaltioiden tulee seurata maaperän tilaa direktiiviehdotuksen liitteeseen I sisältyvien kriteereiden ja indikaattoreiden avulla, arvioida sitä säännöllisesti ja raportoida seurannan tuloksista komissiolle. Direktiiviehdotuksen liitteeseen II sisältyy vaatimuksia maanäytteiden otosta ja näytteiden analyysimenetelmistä. Jos maaperän terveydentila heikentyy, jäsenvaltion tulee toteuttaa toimenpiteitä terveydentilan parantamiseksi ja kestävä maankäytön edistämiseksi. Toimenpiteiden tarkempi määrittely jää kuitenkin jäsenvaltioiden vastuulle. Valtioneuvoston tavoin valiokunta pitää hyvänä tavoitteena lisätä maaperän tilaa koskevaa tietoa.

Jäsenvaltioiden tulee laatia direktiiviehdotuksen liitteeseen III sisältyvien maaperän kestävä hoidon periaatteiden pohjalta luettelo maaperän kestävä käytön menetelmistä sekä käytännöistä, joiden katsotaan vaikuttavan negatiivisesti maaperän terveyteen ja joita tulisi välttää. Käytäntöjen määrittelyssä tulee ottaa huomioon ehdotuksen liitteessä IV kuvatut ohjelmat, suunnitelmat, tavoitteet ja toimenpiteet sekä uusin tutkimustieto. Maan käyttöönotossa on noudatettava direktiiviehdotuksen 11 artiklassa säädettyjä maan käyttöönoton lieventämisperiaatteita. Valtioneuvoston tavoin valiokunta tukee komission ehdotusta, mutta korostaa samalla eräitä näkökohtia, joita se on osin tuonut esille jo asian aikaisemmissa käsittelyvaiheissa.

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

Direktiiviehdotus perustuu EU:n maaperästrategiaan, jota valiokunta on arvioinut lausunnossaan (MmVL 10/2022 vp — E 16/2022 vp) ja korostanut toissijaisuusperiaatteen ohella, että maaperän terveyden seurannassa ja toimenpiteiden valinnassa tulee huomioida maakohtaiset erityispiirteet. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että EU-tason politiikkatoimia voidaan pitää tarkoituksenmukaisena tapauksissa, joissa on tarve tehokkaasti puuttua maaperän huonontumisen rajat ylittäviin vaikutuksiin, turvata yhtäläiset markkinaolosuhteet ja edistää politiikan johdonmukaisuutta EU:n ja kansallisella tasolla. Valtioneuvoston tavoin valiokunta katsoo, että näitä perusteluita suhteessa ehdotettuihin toimiin tulee tarkastella huolellisesti direktiivin jatkokäsittelyssä.

Valiokunta on aikaisemmassa direktiiviehdotusta koskevassa lausunnossa (MmVL 36/2022 vp — E 128/2022 vp) todennut, että jäsenvaltioiden erilaisiin olosuhteisiin tulee kiinnittää huomiota lainsäädäntöehdotuksen valmistelussa ja huomioida ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat sekä alueelliset vaikutukset. Lisäksi se on johdonmukaisesti katsonut, että EU:n tasolla asetettavien tavoitteiden kansalliseen toimeenpanoon tulee jäädä riittävästi kansallista liikumavaraa. Tämä on asianmukaisesti huomioitu valtioneuvoston kannassa.

Mittarit ja seuranta

Valtioneuvoston kannassa on kiitettävästi tuotu esille, että maaperän tilan seurannan tulee olla kustannustehokasta ja ottaa huomioon jäsenvaltioiden väliset erot. Seurannan toimeenpanon tulee tapahtua hyödyntämällä kansallisten tutkimuslaitosten osaamista sekä olemassa olevia kansallisia järjestelmiä. Valiokunta on aikaisemmassa lausunnossaan todennut, että toimenpiteet tulee kohdentaa riskiperusteisesti alueille, joilla maan kunnon epäillään heikentyneen. Valiokunta katsoo edelleen, että toimien oikeasuhtaisuutta ja tehokkuutta silmällä pitäen seuranta tulee kohdentaa. Valiokunnan mielestä ei ole perusteltua toteuttaa seuranta erämaa-alueilla, joita Suomessa on paljon.

Seurannan tulee olla kustannustehokasta ja tuottaa vertailukelpoista tietoa. Valiokunta on korostanut, että maaperän tilan seurannasta aiheutuvien kustannusten ja hallinnollisen taakan tulee olla maltillisia ja oikeassa suhteessa seurannalla saavutettavaan lisäarvoon nähden. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on tuotu esiin, että direktiiviehdotuksen vaatimukset lisäävät näytteenotto pisteiden määrää huomattavasti ja seurantaan sisällytetään uusia muuttujia. Myös seurannan toteutuksen tiheyttä on kritisoitu. Maaperässä muutokset tapahtuvat hitaasti, joten resurssien käytön kannalta olisi järkevää toistaa seurantoja 10 vuoden välein. Valtioneuvoston kirjelmän sisältämän vaikutusarvioinnin mukaan direktiivin täytäntöönpano tulee vaatimaan lisäresursseja, mutta arviot ovat alustavia ja niitä on syytä tarkentaa. Erityisesti seurannan käyttöönotto metsämaalla on kallista. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että seuranta tulee mahdollisuuksien mukaan toteuttaa valtakunnallisen metsien inventoinnin yhteydessä.

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on tuotu esiin, että direktiiviehdotuksessa maaperän terveyden seuraamiseksi esitetyt mittaukset eivät kaikilta osin sovellu Suomen maaperän tilan seurantaan. Esimerkiksi Suomen peltomaissa on suhteellisen korkeat saveksen ja orgaanisen aineksen pitoisuudet, metsämaiden suhde viljelysmaihin on suuri ja suomaiden osuus on merkittävä. Lisäksi on tuotu esiin, että direktiiviehdotuksen kriteereihin ja raja-arvoihin liittyvä tietopohja ei ole kaikilta osin riittävää. Osa esitetyistä kriteereistä on sellaisia, että niille tulee asettaa kansallisesti kynnysarvot, mikä edellyttää enemmän tutkimusta. Osa kynnysarvoista on ase-

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

tettu siten, että ne eivät tue Suomen olosuhteissa huonontuneiden maaperien tunnistamista. Lisäksi osa direktiiviehdotuksen näytteenkeruu- tai analysointimenetelmistä on nykyisessä muodossaan sopimattomia Suomessa esiintyville maannoksille, kuten kerrostuneille metsämaannoksille sekä turvemaille. Esimerkiksi turvemaiden maan orgaanisen hiilen määrän muutosten määrittäminen hyödyntäen turvenäytteitä on direktiiviehdotuksen mukaisella viiden vuoden seurantajaksolla mahdotonta. Myöskään muilta osin esitetyt mittaukset eivät huomattavilta osin sovellu turvemaille tai muille orgaanisille maille. Turvemaiden osalta lausunnoissa on ehdotettu harkittavaksi, voidaanko seurannoissa hyödyntää LULUCF-asetuksen laskelmia varten kehitettyjä menetelmiä maaperän hiilitaseiden laskennassa. Näitä menetelmiä on kuitenkin kehitetty jo pitkälle. Valtioneuvoston kannassa onkin todettu, että ehdotettuja indikaattoreita tulee tarkentaa raja-arvojen sekä menetelmien osalta siten, että jäsenvaltiokohtaiset erot sekä erot maankäyttömuotojen välillä tulevat huomioitua.

Orgaanisia maita koskevilla mittareilla on Suomen kannalta erityistä merkitystä, sillä turvemaat kattavat noin 30 prosenttia Suomen maa-alasta ja noin 2/3 Suomen hiilivarastoista. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on tuotu esiin, että maaperän tilan määrittämiseen liittyvää merkittävää tutkimusta on yhä käynnissä. Tällainen on esimerkiksi eurooppalainen laaja Soil Health Benchmarks -tutkimushanke, jonka tavoitteena on kehittää indikaattoreita ja raja-arvoja erilaisille maaperäekosysteemeille yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Valiokunta pitää perusteltuna, että ainakin orgaanisen hiilen määrän muutosta orgaanisilla mailla osoittava kriteeri linjataan vasta sen jälkeen, kun tietopohja on raja-arvojen ja menetelmien osalta luotettavaa ja erilaisiin olosuhteisiin soveltuvaa. Kriteerin ja mittaustavan määrittelyssä tulee kiinnittää huomiota kustannustehokkuuteen ja toimien oikeasuhtaisuuteen.

Direktiiviehdotuksen mukaan maaperä on terve, jos liitteessä I listatut pakolliset kriteerit täytetään. Toisin sanoen maaperän ei katsota olevan terve, jos yksikin kriteeristä jää täyttämättä. Yhden kriteerin jääminen tavoitearvojen ulkopuolelle johtaa siihen, että maaperän katsotaan tarvitsevan kunnostustoimia. Valiokunnan saamissa lausunnoissa tätä lähtökohtaa on kritisoitu ja valiokunnan mielestä on asianmukaista, että asia on huomioitu valtioneuvoston kannassa.

Kestävän maaperän hoidon periaatteet

Valiokunta on aikaisemmassa lausunnossaan (MmVL 36/2023 vp) pitänyt tärkeänä, että EU:ssa pyritään parantamaan maaperään liittyvien toimien johdonmukaisuutta ja yhteensopivuutta. Valiokunnan toimialan kannalta keskeisiä ovat muun muassa maankäyttösektoria koskeva niin sanottu LULUCF-asetus, lannoitelainsäädäntö, vesipuitedirektiivi, EU:n metsästrategia, metsien seurantaa ja strategista suunnittelua koskeva EU:n kehys, uusiutuvan energian direktiivi, ennallistamislainsäädäntö sekä EU:n biodiversiteettistrategia. Valiokunta katsoo, että EU:n biotalousstrategia tulee mainita direktiiviehdotuksen liitteessä IV yhtenä niistä ohjelmista ja suunnitelmista, jotka otetaan huomioon kestävän maaperän hoidon käytänteiden määrittelyssä.

Valtioneuvoston kirjelmän mukaan kestävän maankäytön edistämistä kannatetaan. Samalla pidetään tärkeänä, että ehdotettuihin periaatteisiin ja toimien kehittämiseen sisältyy riittävä kansallinen jousto ja valinnanvara, jotta kussakin maankäyttöluokassa voidaan kansallisesti soveltaa kulloinkin parhaiten soveltuvia periaatteita. Valiokunnan saamassa lausuntopalautteessa ehdotetaan, että liitteeseen III sisältyvää kestävää maankäyttöä koskevien periaatteiden listaa pidetään

Valiokunnan lausunto MmVL 12/2023 vp

ainoastaan esimerkinomaisena luettelona. Valtioneuvoston kannassa asia on ilmaistu siten, että maan käyttöönottoon liittyviä lieventämisperiaatteita ja kestävän maaperänhoidon periaatteiden sisältöä selkeytetään ja ne muotoillaan siten, etteivät ne kavenna jäsenvaltioiden päätösvaltaa kaavoituksen ja maankäytön kysymyksissä tai metsäpolitiikassa. Valiokunnan näkemyksen mukaan periaatteita koskevien säännösten muotoilu on toteutettava siten, ettei kansallista päätösvaltaa edellä mainittujen seikkojen osalta rajoiteta. Niin ikään myös valiokunta suhtautuu kriittisesti komission ehdotukseen mukauttaa liitteen III listaa delegoidulla säädöksellä.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 16.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Timo Suhonen sd (osittain)
jäsen Paula Werning sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola